

Stora historiepriset 2024

Stora historiepriset är Sveriges största pris i historia och historieförmedling och delas årligen ut av Sörmlands museum och Nyköpings kommun. I år tilldelas priset historikern, journalisten och författaren Henrik Berggren. Juryns motivering lyder:

Henrik Berggren disputerade i historia vid Stockholms universitet år 1995. I avhandlingen *Seklets ungdom: Retorik, politik och modernitet 1900–1939* undersökte han förtjänstfullt hur begreppet ”ungdom” användes i den politiska retoriken under det tidiga 1900-talet, särskilt inom socialdemokratin. Parallellt med det akademiska arbetet löpte den journalistiska banan, som frilansare, anställd, kulturchef och ledarskribent på *Dagens Nyheter*.

Som författare har Henrik Berggren publicerat en lång rad kritikerrosade böcker, bland andra *Är svensken människa? Gemenskap och oberoende i det moderna Sverige* (2006, med Lars Trägårdh), *Underbara dagar framför oss: En biografi över Olof Palme* (2010, prisbelönades av Svenska Akademien), och *Dag Hammarskjöld: Att bära världen* (2016). Han har också skrivit om det spanska inbördeskriget, om New York, om året 1968 och om universitetets historia, en utmärkt skrift som används som kurslitteratur i högskolans pedagogiska kurser.

Prisvärd är även den nyss avslutade trilogin, *Landet utanför: Sverige och kriget 1939–1940*, respektive *1940–1942* och *1943–1945*, publicerade 2018, 2021 och 2023. Trebandverket har samfällt och med rätta kallats ett storverk, en klassiker och ett mästerverk. Med kunskap och schwung lyckas Berggren skapa en bladvändare på 1400 sidor om Sverige under andra världskriget, där freden ska säkras genom en balanserande anpassningspolitik. Särskilt lyckat är hans grepp att låta storpolitik och vardagsliv löpa parallellt. Så får Per Albin Hansson

och Torgny Segerstedt dela sidor med Astrid Lindgren, Karl Gerhard, hembiträden och landsfiskaler. Fram träder ett Sverige som samtidigt betraktas med historikerns efterkloka analys och samtidens levande, strävande, drömmande, kluvna, älskande och ömsom modiga, ömsom bristfälliga människor. Det är oemotståndligt och djupt bildande.

Hos Henrik Berggren förenas på bästa sätt historikerns källkritiska blick med journalistens kvicka penna och folkbildarens berättarlust. Välförtjänt tilldelas han Stora historiepriset 2024.

Stora historiepriset delas ut till "historiker eller annan som, utan att göra avkall på fackmässig korrekthet, lyckats föra ut historiska kunskaper och forskningsresultat i en vidare krets så att intresset för ämnet ökat". Prissumman uppgår till 100 000 kronor.

Jury 2024 har bestått av ordförande docent och lektor Karin Hassan Jansson, historiker vid Uppsala universitet, tillika ordförande för Svenska Historiska Föreningen, docent och Wallenberg Academy Fellow Linda Andersson Burnett, idéhistoriker vid Uppsala universitet, docent och lektor Svante Norrhem, historiker vid Lunds universitet, docent Fredrik Svanberg, arkeolog och chef för Kulturhistoriska avdelningen vid Nordiska museet samt professor Ida Östenberg, antikvetare vid Göteborgs universitet. Priset delas ut vid en officiell ceremoni i Nyköping 10 september 2024.

Karin Hassan Jansson